

JAARREKENING 2017

VAN N.V. LUCHTHAVENBEHEER

N.V. Luchthavenbeheer

I N H O U D

	Pagina
1. Algemeen	3
2. Resultaat	3 - 6
3. Financiële positie	6 - 7
4. Vaststelling jaarrekeningen	7
5. Meerjarenoverzicht	7
6. Inkomstenbelasting positie	8

JAARREKENING

- Balans per 31 december 2017	9
- Winst- en verliesrekening over 2017	10
- Kasstroomoverzicht over 2017	11
- Algemene toelichting	12 - 14
- Toelichting op de balans per 31 december 2017	15 - 22
- Toelichting op de winst- en verliesrekening over 2017	23 - 25

OVERIGE GEGEVENS

- Gebeurtenissen na balansdatum	26 - 27
- Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	28 - 30

1. ALGEMEEN

Raad van Commissarissen

De Raad van Commissarissen was per 31 december 2017 als volgt samengesteld:

De heer R. Smit	: President-commissaris
Mevrouw R. Ridley	: Lid
De heer M. I. Soerokarso	: Lid
De heer R. Raghoe	: Lid
De heer A. Aboikoni	: Lid
De heer R. Ardjoen	: Lid

Directie

In het verslagjaar werd de directie gevoerd door de heren mr. V.J. Chotkan, S.W. Vrieze Msc, mevrouw S. Julen-Utterberg en mevrouw Ch. Gravenstijn Bsc.

2. RESULTAAT

De winst- en verliesrekeningen over 2017 en 2016 kunnen als volgt worden samengevat:

	2017 US\$	2016 US\$	Toe-/afname US\$
OPBRENGSTEN			
Exploitatie-inkomsten	10.129.876	10.594.799	-464.923
Overige baten	21.791	-	21.791
	<u>10.151.667</u>	<u>10.594.799</u>	<u>-443.132</u>
KOSTEN			
Personeelskosten	6.023.037	5.787.994	235.043
Onderhoudskosten	805.920	829.792	-23.872
Afschrijvingen	3.147.032	4.718.980	-1.571.948
Overige bedrijfskosten	1.607.730	2.055.157	-447.427
	<u>11.583.719</u>	<u>13.391.923</u>	<u>-1.808.204</u>
Bedrijfsresultaat	<u>-1.432.052</u>	<u>-2.797.124</u>	<u>1.365.072</u>
FINANCIËLE BATEN EN LASTEN	<u>-1.820.048</u>	<u>-849.313</u>	<u>-970.735</u>
Netto-resultaat	<u><u>-3.252.100</u></u>	<u><u>-3.646.437</u></u>	<u><u>394.337</u></u>

Bedrijfs- en nettoresultaat

Het nettoresultaat is ten opzichte van 2016 verbeterd met US\$ 394K (11%). De verbetering is enerzijds veroorzaakt door de verbetering van het bedrijfsresultaat met US\$ 1,3M (49%) en anderzijds een toename van de financiële baten en lasten met US\$ 970K (114%).

De verbetering van het bedrijfsresultaat is vanwege:

- De afname van de afschrijvingskosten, in 2017 met name de afschrijving van de restwaarde van het vliegveld-apparaat en het parkeersysteem ligt hieraan ten grondslag. Er is dus sprake van volledige afschrijving van deze activa in 2017;
- Afname van de overige bedrijfskosten onder andere de elektrakosten zijn afgenomen met US\$ 33K in 2017, vanwege continuering van de kostenbesparende maatregelen;
- Geen dotatie aan de 'voorziening dubieuze debiteuren' in 2017, ten opzichte van 2016 met een dotatie US\$ 544K. Vliegmaatschappij Insel Air maakt een groot deel uit van deze post (2016);
- Grote reparatie aan de BW-voertuigen in 2016, ten bedrage van US\$ 106K.

De toename van de Financiële baten en lasten in 2017 is onder andere te wijten aan:

- Opboeking van de boete-rentekosten met betrekking tot schuldeisers N.V. NUB;
- Nadelig koersverschil, welke is ontstaan door de koersfluctuatie bij de salarissen van het NIET-CAO-personeel.

Exploitatie-inkomsten

In het boekjaar 2017 zijn de exploitatie-inkomsten afgenomen met US\$ 464K (circa 4%) ten opzichte van het boekjaar 2016. De afname van aeronautical inkomsten ligt ten grondslag aan voornoemde afname. Het aantal pax op de vluchten van met name Airline Insel Air vertoont een afname van 22.590 (afname luchthavenheffing inkomsten). De landingsgelden zijn eveneens afgenomen vanwege een drastische afname in het totaal aantal vluchten met 396 ten opzichte van 2016, waarvan een afname van 327 vluchten betrekking heeft op Airline Insel Air.

Airline Insel Air had namelijk problemen met de luchtwaardigheid van haar toestellen.

De toestellen werden vanaf januari 2017 aan de grond gehouden, door de Civil Aviation ter lande, echter hebben zware financiële issues ertoe geleid dat de gehele vliegoperatie, van deze vliegmaatschappij, werd gestaakt. Per 1 december 2017 werd de operatie hervat, vanwege de "upgrade" van de luchtwaardigheid. De afname van de vluchten van Airline Insel Air is gekwantificeerd voor US\$ 122K.

Ter illustratie treft u onderstaand aan een overzicht van de passagiersbeweging in 2017:

	K.L.M. 2017	K.L.M. 2016	S.L.M. (Mid Atl) 2017	S.L.M. (Mid Atl) 2016	S.L.M. (reg) 2017	S.L.M. (reg) 2016	Inselair 2017	Inselair 2016	Car.Airl 2017	Car.Airl 2016	GOL 2017	GOL 2016	Fly Always 2017	Fly Always 2016	TUI 2017	TUI 2016	Overige 2017	Overige 2016	Totaal 2017	Totaal 2016
Jan	7.237	6.861	5.969	6.720	4.060	3.728	1.501	2.595	1.175	1.117	650	693	53	-	-	-	-	20	20.645	21.734
Febr	5.370	5.282	3.518	3.188	4.032	3.195	666	1.954	1.047	809	412	648	666	247	-	-	13	25	15.724	15.348
Mrt	6.344	6.306	4.155	4.035	4.006	4.461	125	2.579	1.274	1.572	452	724	-	44	-	-	4	8	16.360	19.729
April	6.781	5.252	2.427	4.465	4.620	3.433	-	2.168	2.177	1.432	572	653	-	-	-	-	9	1	16.586	17.404
Mei	6.842	5.118	1.937	5.404	3.784	3.584	-	1.925	1.196	1.486	379	500	-	-	-	-	6	9	14.144	18.026
Juni	5.155	4.971	3.590	2.706	4.430	3.572	-	1.452	1.539	1.333	333	339	180	-	-	-	5	23	15.232	14.396
Juli	5.848	5.403	3.814	5.337	5.655	3.761	-	2.009	1.663	1.597	567	412	301	-	1.075	-	-	-	18.923	18.519
Aug	7.227	7.234	5.796	6.838	6.615	5.530	-	2.766	2.118	1.824	374	362	638	871.205	-	-	-	8	23.973	24.649
Sept	6.336	6.052	5.558	4.787	5.796	6.357	-	2.052	1.874	2.064	482	544	513	153	882	-	1	-	21.442	22.009
Oct	5.472	6.029	3.240	3.753	4.505	4.523	-	1.718	1.638	1.321	529	321	467	90	850	-	-	-	16.701	17.755
Nov	5.484	5.623	3.976	3.458	4.625	4.867	-	1.717	1.488	1.128	420	314	490	63	-	-	2	6	16.485	17.176
Dec	5.596	5.957	3.884	3.506	4.689	4.155	96	2.043	1.324	1.309	636	504	842	50	-	-	-	-	17.067	17.524
Tot.	73.692	70.088	47.864	54.197	56.817	51.166	2.388	24.978	18.513	16.992	5.806	6.014	4.150	7344.012	-	-	40	100	213.282	224.269

Kosten

De totale kosten zijn in 2017 ten opzichte van 2016 afgenomen met US\$ 1,8M (circa 14%).

De afname is voornamelijk veroorzaakt door een afname in de afschrijvingskosten met US\$ 1,6M.

Verder zijn de personeelskosten toegenomen met US\$ 235K en de overige bedrijfskosten vertonen een afname van US\$ 447K. De toe- en afnames ten opzichte van boekjaar 2016 worden hieronder verder toegelicht.

Personeelskosten

De personeelskosten zijn toegenomen met US\$ 235K in 2017. Deze toename is voornamelijk veroorzaakt door de toename van de salarissen (US\$ 122K), pensioen- en spaarpremie (US\$ 82K) en Opleiding personeel (US\$ 53K). De toename van de salarissen en overige componenten (pensioen- en spaarpremie) is veroorzaakt door verwerking van de salarissen op basis van de maandkoersen van de Centrale Bank van Suriname en de koersen conform protocol.

Afschrijvingen

De afname is voornamelijk veroorzaakt door een afname in de afschrijvingskosten met US\$ 1,6M welke is veroorzaakt door de post machines en installaties. In 2017 is er een volledige afschrijving geweest van vliegveld-apparatuur en het parkeersysteem.

Overige bedrijfskosten

De overige bedrijfskosten zijn afgenomen met US\$ 447K in 2017. De afname is het gevolg van de dotatie aan de voorziening voor oninbaarheid debiteuren en afboeking debiteuren in boekjaar 2016, tegenover nihil in 2017.

3. FINANCIËLE POSITIE

3.1 Vermogensstructuur

Samenvatting van de balans:

	31-12-2017 US\$	31-12-2016 US\$
Beschikbaar op lange termijn		
Eigen vermogen	26.331.148	29.586.409
Voorzieningen	1.650.514	1.741.248
Langlopende schulden	14.233.226	13.448.440
	42.214.888	44.776.097
Vastgelegd op lange termijn		
Materiële vaste activa	-45.869.767	-47.724.988
Werkkapitaal	-3.654.879	-2.948.891

Het werkkapitaal is als volgt opgebouwd:

	31-12-2017 US\$	31-12-2016 US\$
Vlottende activa		
Voorraden	54.427	65.142
Debiteuren	1.281.182	1.647.729
Overige vorderingen en transitoria	372.852	350.348
Liquide middelen	1.437.397	1.767.851
	3.145.858	3.831.070
Kortlopend deel langlopende schulden	-1.523.237	-1.526.656
Overige schulden en transitoria	-5.277.500	-5.253.305
Werkkapitaal	-3.654.879	-2.948.891

3.2 Werkzaam vermogen

De opstelling van het werkzaam vermogen heeft tot doel te komen tot een beoordeling van het resultaat in relatie tot het in de onderneming werkzaam eigen en rentedragend lang en kort vreemd vermogen. Dit vermogen wordt als volgt bepaald:

	31-12-2017	31-12-2016
	US\$	US\$
Vaste activa	45.869.767	47.724.988
Vlottende activa	3.145.858	3.831.070
	49.015.625	51.556.058
Af: Overige schulden en transitoria	-5.277.500	-5.253.305
Werkzaam vermogen	43.738.125	46.302.753
Dit vermogen wordt als volgt gefinancierd:		
Eigen vermogen	26.331.148	29.586.409
Voorzieningen	1.650.514	1.741.248
Langlopende schulden	14.233.226	13.448.440
Kortlopend deel langlopende schulden	1.523.237	1.526.656
	43.738.125	46.302.753

4. VASTSTELLING JAARREKENINGEN

Volgens artikel 24 moet door de Raad van Commissarissen de jaarrekening aan de Algemene Vergadering van Aandeelhouders ter beoordeling en vaststelling worden aangeboden. De jaarrekeningen over 2005 en 2006 zijn op de Algemene Vergadering van Aandeelhouders goedgekeurd en vastgesteld op 20 mei 2010. De jaarrekeningen na 2006 zijn nog niet vastgesteld.

5. MEERJARENOVERZICHT

BALANSEN

	31-12-2017	31-12-2016	31-12-2015
	US\$	US\$	US\$
Vaste activa	45.869.767	47.724.988	52.276.154
Vlottende activa	3.145.858	3.831.070	1.857.995
	49.015.625	51.556.058	54.134.149
Eigen vermogen	26.331.148	29.586.409	33.236.007
Voorzieningen	1.650.514	1.741.248	1.814.148
Langlopende schulden	14.233.226	13.448.440	13.656.202
Kortlopende schulden	6.800.737	6.779.961	5.427.792
	49.015.625	51.556.058	54.134.149

WINST- EN VERLIESREKENINGEN

Opbrengsten	10.151.667	10.594.799	11.017.932
Kosten	-11.583.719	-13.391.923	-14.373.024
Bedrijfsresultaat	-1.432.052	-2.797.124	-3.355.092
Financiële baten en lasten	-1.820.048	-849.313	-368.873
Resultaat vóór belastingen	-3.252.100	-3.646.437	-3.723.965
Inkomstenbelasting	-	-	-
Netto-resultaat	-3.252.100	-3.646.437	-3.723.965

6. INKOMSTENBELASTING POSITIE

Er bestaan in de jaarrekening van N.V. Luchthavenbeheer geen verschillen tussen bedrijfseconomische en fiscale waardering.

Over het boekjaar 2017 is de vennootschap geen inkomstenbelasting verschuldigd, vanwege het geleden verlies. Wij merken op dat de aangifte inkomstenbelasting van N.V. Luchthavenbeheer vanaf 2004 plaatsvindt in Amerikaanse dollars (US\$).

Per 31 december 2017 had de vennootschap een vordering groot US\$ 2.041 aan inkomstenbelasting, welk bedrag als volgt is opgebouwd:

Jaar	Verschuldigde inkomsten- belasting US\$	Betaald US\$	Te vorderen US\$
2000		1.350	1.350
2003		691	691
		<u>2.041</u>	<u>2.041</u>

De opbouw van de aanwezige compensabele verliezen van voorgaande jaren ziet er als volgt uit:

Jaar	Fiscaal verlies US\$	Gecompenseerd US\$	Saldo US\$	Verrekenbaar tot en met
2006	68.846	68.846		-
2007	1.141.419	1.141.419		-
2008	444.535	444.535		-
2009	4.079.208	4.079.208		-
2010	5.012.896	5.012.896		-
2011	348.204	348.204		-
2012	3.552.218	3.068.048	484.170	2019
2014	4.917.070	-	4.917.070	2021
2015	3.723.965	-	3.723.965	2022
2016	3.646.437	-	3.646.437	2023
	<u>26.934.798</u>	<u>14.163.156</u>	<u>12.771.642</u>	

Met eventuele verschillen (koersverschillen en overige verschillen) die kunnen ontstaan bij de afwikkeling van de belastingschuld (vordering), is geen rekening gehouden. Eventuele verschillen zullen verwerkt worden op het moment van afwikkeling van de belastingschuld (vordering).

N.V. Luchthavenbeheer

JAARREKENING

BALANS PER 31 DECEMBER 2017 (vóór resultaatbestemming)

	Note	31-12-2017		31-12-2016	
		US\$	US\$	US\$	US\$
<u>A C T I V A</u>					
VASTE ACTIVA					
Materiële vaste activa	5		45.869.767		47.724.988
VLOTTENDE ACTIVA					
Vorraden	6	54.427		65.142	
Debiteuren	7	1.281.182		1.647.729	
Overige vorderingen en transitoria	8	372.852		350.348	
Liquide middelen	9	1.437.397		1.767.851	
			3.145.858		3.831.070
			49.015.625		51.556.058
<u>P A S S I V A</u>					
EIGEN VERMOGEN					
Geplaatst en gestort kapitaal	10.1	184.346		184.346	
Agioreserve	10.2	6.718.319		6.718.319	
Schenking koelcellen	10.3	14.712		17.873	
Schenking reh. Johan Adolf					
Pengel Luchthaven	10.4	36.658.462		36.658.462	
Resultaat voorgaande jaren	10.5	-13.992.591		-10.346.154	
Resultaat lopend jaar		-3.252.100		-3.646.437	
			26.331.148		29.586.409
VOORZIENINGEN	11		1.650.514		1.741.248
LANGLOPENDE SCHULDEN	12		14.233.226		13.448.440
KORTLOPENDE SCHULDEN	13				
Kortlopend deel langlopende schulden	13.1	1.523.237		1.526.656	
Overige schulden en transitoria	13.2	5.277.500		5.253.305	
			6.800.737		6.779.961
			49.015.625		51.556.058

N.V. Luchthavenbeheer

WINST- EN VERLIESREKENING OVER 2017

	Note	2017		2016	
		US\$	US\$	US\$	US\$
OPBRENGSTEN					
Exploitatie-inkomsten	14	10.129.876		10.594.799	
Overige baten		<u>21.791</u>		<u>-</u>	
			10.151.667		10.594.799
KOSTEN					
Personeelskosten	15	6.023.037		5.787.994	
Onderhoudskosten	16	805.920		829.792	
Afschrijvingen	17	3.147.032		4.718.980	
Overige bedrijfskosten	18	<u>1.607.730</u>		<u>2.055.157</u>	
			11.583.719		13.391.923
Bedrijfsresultaat			-1.432.052		-2.797.124
FINANCIËLE BATEN EN LASTEN					
	19				
Interestbaten en -lasten	19.1	-1.383.602		-1.106.029	
Koersverschillen	19.2	<u>-436.446</u>		<u>256.716</u>	
			-1.820.048		-849.313
Resultaat vóór belastingen			-3.252.100		-3.646.437
Inkomstenbelasting			<u>-</u>		<u>-</u>
Netto-resultaat			<u>-3.252.100</u>		<u>-3.646.437</u>

N.V. Luchthavenbeheer

KASSTROOMOVERZICHT OVER 2017

	2017		2016	
	US\$	US\$	US\$	US\$
Kasstroom uit operationele activiteiten				
Bedrijfsresultaat		-1.432.052		-2.797.124
Aanpassingen voor:				
- Afschrijvingen	3.147.032		4.718.980	
- Voorzieningen	-90.734		-72.900	
		3.056.298		4.646.080
Verandering in werkkapitaal:				
-Voorraden	10.715		16.132	
-Debiteuren	366.547		-223.750	
-Overige vorderingen en transitoria	-22.504		-114.010	
-Overige schulden en transitoria	24.195		1.376.816	
		378.953		1.055.188
Kasstroom uit bedrijfsoperaties		2.003.199		2.904.144
Interestbaten en -lasten		-1.383.602		-1.106.029
		619.597		1.798.115
Kasstroom uit investeringsactiviteiten				
Investerings in materiële vaste activa	-1.291.811		-172.252	
Desinvesteringen	-		4.438	
		-1.291.811		-167.814
Kasstroom uit financieringsactiviteiten				
Langlopende schulden	784.786		-207.762	
Kortlopend deel langlopende schulden	-3.419		-24.647	
Verandering in het eigen vermogen	-3.161		-3.161	
		778.206		-235.570
Netto kasstroom		105.992		1.394.731
Koersverschillen		-436.446		256.716
Mutatie liquide middelen		-330.454		1.651.447
Liquide middelen begin boekjaar		1.767.851		116.404
Liquide middelen einde boekjaar		1.437.397		1.767.851

N.V. Luchthavenbeheer

ALGEMENE TOELICHTING

1. ALGEMEEN

Missie: "Het beheren, exploiteren en ontwikkelen van luchthavens in Suriname".

Visie: "Samen met ons gemotiveerd personeel streven wij ernaar om op een klantgerichte, veilige en innovatieve wijze de toonaangevende luchthaven te zijn, die de regio verbindt".

Oprichting en bedrijfsactiviteiten

Door de Raad van Ministers is op 7 maart 1995 (missive no. 143 RvM) de verzelfstandiging van de J.A. Pengel Internationale Luchthaven te Zanderij goedgekeurd. Publicatie van de "Wet verzelfstandiging Johan Adolf Pengel Internationale Luchthaven" in het staatsblad van de Republiek Suriname vond plaats op 22 maart 1997, na te zijn goedgekeurd door de Nationale Assemblée d.d. 12 maart 1997. De formele overdracht van de eigendommen van de Staat Suriname op de J.A. Pengel Internationale Luchthaven aan de N.V. Luchthaven Zanderij vond plaats na de inwerkingtreding van deze wet. N.V. Luchthaven Zanderij is op 9 maart 1994 opgericht. Haar activiteiten omvatten hoofdzakelijk:

- Het exploiteren en beheren van luchthavens, het aanleggen, het onderhouden; het ontwikkelen en het exploiteren van luchthaventerreinen en de daarbij behorende faciliteiten ten behoeve van het luchtverkeer;
- Het verrichten van alle andere handelingen van commerciële of financiële aard, welke verband houden met het luchthavenbedrijf, waaronder begrepen het samenwerken met of deelnemen in andere ondernemingen met een aanverwant doel;
- Het ontplooiën van alle activiteiten, die met het voorgaande verband houden of daaraan bevorderlijk kunnen zijn.

Per 1 januari 1998 is de naam van de vennootschap gewijzigd in N.V. Luchthavenbeheer.

2. GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

Algemeen

Grondslag voor opstelling van de jaarrekening

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met algemeen aanvaarde grondslagen voor financiële verslaggeving.

Vergelijking met voorgaand jaar

De gehanteerde grondslagen van waardering en resultaatbepaling zijn ongewijzigd gebleven ten opzichte van het voorgaand jaar.

Grondslagen van waardering

Algemeen

Voor zover in het onderstaande niet anders is vermeld, worden activa en passiva tegen de nominale waarde gewaardeerd. Hierbij wordt op vorderingen indien dit noodzakelijk is, een voorziening in mindering gebracht.

Materiële vaste activa

Het terrein, de gebouwen en opstallen zijn gewaardeerd op basis van de verkrijgingsprijs in 1992. De overige materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de historische aanschafwaarde.

De afschrijvingen zijn gerelateerd aan de desbetreffende materiële vaste activa.

Op gebouwen wordt afgeschreven op basis van de verkrijgingsprijs gebaseerd op een taxatie in Surinaamse guldens, uitgevoerd in 1992 door de Commissie Aankoop Gebouwen en Terreinen van het Ministerie van Handel en Industrie. Op de overige materiële vaste activa wordt afgeschreven op basis van de verkrijgingprijs. De afschrijvingen worden berekend volgens de lineaire methode op basis van de geschatte economische levensduur van de betreffende activa.

Vertrekhal

Per 15 juli 2016, heeft door tussenkomst van de Overheid en na lang onderhandelen, de juridische overdracht van de vertrekhal plaatsgevonden.

De overname van de unit-verhuur heeft plaatsgevonden in augustus 2017 en de parkeerplaats in november 2017. De overname van de Sabakoe Lounge dient nog te geschieden. De Terminal fee is een discussiepunt tussen partijen. Verder is er afgesproken dat zolang de terminal fee nog wordt geïnd door de SLM, zij zullen zorgdragen voor de kosten voor nutsvoorzieningen.

Vanaf 2017 zijn er bestedingen gedaan ten behoeve van de vertrekhal. Echter, heeft de doorbelasting naar de diverse activa-posten nog niet plaatsgehad, met dien verstande dat er met eventuele afschrijving op activa geen rekening is gehouden. Het ontbreken van de oorspronkelijke aanschafwaarde en/of restwaarde ligt hieraan ten grondslag.

Vorraden

De voorraden worden gewaardeerd tegen gemiddelde inkooprijzen. Voor incourantheid wordt een voorziening getroffen.

Voorzieningen

De voorziening medische kosten en onderstandsregeling gepensioneerden is gevormd ter dekking van de kosten uit hoofde van de aanvullende ziektekostenverzekering en de kosten als gevolg van de regeling onderstandsuitkeringen ten behoeve van gepensioneerden. De hoogte van de voorziening is voor het laatst in 2010 vastgesteld door de actuaire, als de contante waarde van de jaarlijks verwachte premiekosten en onderstandsuitkeringen, met inachtneming van de actuariële grondslagen en veronderstellingen.

De in de jaarrekening op te nemen voorziening is vastgesteld door de in de bovenstaande zin bedoelde verplichting te egaliseren over de toekomstige diensttijd van de nog actieve werknemers.

Grondslagen van resultaatbepaling

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de exploitatie-inkomsten en de kosten en andere lasten over het jaar. De resultaten op transacties worden verantwoord in het jaar waarin zij zijn gerealiseerd; verliezen worden verantwoord zodra zij voorzienbaar zijn.

De afschrijvingen worden gebaseerd op de historische aanschafwaarde c.q. verkrijgingsprijs.

De afschrijvingen vinden plaats volgens de lineaire methode op basis van de geschatte economische levensduur.

Exploitatie-inkomsten

Onder exploitatie-inkomsten worden verstaan de aan derden in rekening gebrachte bedragen voor in het verslagjaar geleverde diensten onder aftrek van eventuele kortingen.

Kosten

De kosten worden toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben.

Belastingen

De belasting over het resultaat wordt berekend door toepassing van het geldende tarief op het resultaat over het boekjaar. De aangifte inkomstenbelasting vindt plaats in US\$.

De schuld met betrekking tot de 'Af te dragen omzetbelasting' bedraagt per 2017 US\$ 367K. Middels een betalingsregeling is in 2018 een aanvang gemaakt met het inlopen van deze achterstand in afdracht. Tegelijkertijd worden de vervolgafrachten voldaan. Conform voornoemde betalingsregeling is de achterstand in afdracht, per maart 2019, volledig ingelopen.

3. TRANSACTIES IN VREEMDE VALUTA

Presentatie, rapportage en functionele valuta

De posten in de jaarrekening worden gewaardeerd tegen de valuta van de economische omgeving waarin de vennootschap haar activiteiten voornamelijk uitoefent. De jaarrekening is opgesteld in US\$; dit is zowel de functionele als de presentatie- en rapportagevaluta van de vennootschap.

Monetaire activa en passiva in vreemde valuta

Monetaire activa en monetaire passiva luidende in valuta anders dan de US\$ worden omgerekend tegen de jaareinde koers zoals genoteerd door de Centrale Bank van Suriname. De uit de omrekening voortvloeiende koersverschillen worden opgenomen in de winst- en verliesrekening.

De gehanteerde koersen per 31 december zijn als volgt:

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
	SRD	SRD
US\$	7,52	7,49
Euro	8,79	7,83

Transacties in vreemde valuta gedurende de verslagperiode zijn in de jaarrekening verwerkt tegen de geldende koers op het moment van afwikkeling.

4. GRONDSLAGEN VOOR DE OPSTELLING VAN HET KASSTROOMOVERZICHT

Het kasstroomoverzicht wordt opgesteld volgens de directe methode.

De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit banktegoeden en kasmiddelen.

Belastingen, rentebaten en soortgelijke opbrengsten, alsmede de rentelasten en soortgelijke kosten worden opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten.

N.V. Luchthavenbeheer

TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER 2017

ACTIVA

VASTE ACTIVA

5. Materiële vaste activa

De mutaties in de materiële vaste activa zijn in onderstaand schema als volgt samengevat:

	Terreinen US\$	Terrein- verbetering US\$	Landingsbaan US\$	Gebouwen en opstallen US\$	Machines en installaties US\$	Transport- middelen US\$	Inventaris US\$	Onderhan- den werken US\$	Totaal US\$
1 januari 2017									
Aanschafwaarde	181.458	10.040.688	24.791.485	27.303.836	13.273.895	1.948.843	929.567	-	78.469.772
Cum. Afschrijvingen	-	-1.215.137	-11.654.473	-3.115.875	-12.020.527	-1.941.510	-797.262	-	-30.744.784
	<u>181.458</u>	<u>8.825.551</u>	<u>13.137.012</u>	<u>24.187.961</u>	<u>1.253.368</u>	<u>7.333</u>	<u>132.305</u>	<u>-</u>	<u>47.724.988</u>
Mutaties									
Investerings	-	-	-	2.688	251.809	682.500	81.007	273.807	1.291.811
Desinvesteringen	-	-	-	-	-	-94.879	-	-	-94.879
Afschrijvingen	-	-218.822	-1.658.989	-427.939	-720.483	-60.615	-60.184	-	-3.147.032
Afschrijving op desinveste- ringen	-	-	-	-	-	94.879	-	-	94.879
	<u>-</u>	<u>-218.822</u>	<u>-1.658.989</u>	<u>-425.251</u>	<u>-468.674</u>	<u>621.885</u>	<u>20.823</u>	<u>273.807</u>	<u>-1.855.221</u>
31 december 2017									
Aanschafwaarde	181.458	10.040.688	24.791.485	27.306.524	13.525.704	2.536.464	1.010.574	273.807	79.666.704
Cum. Afschrijvingen	-	-1.433.959	-13.313.462	-3.543.814	-12.741.010	-1.907.246	-857.446	-	-33.796.937
	<u>181.458</u>	<u>8.606.729</u>	<u>11.478.023</u>	<u>23.762.710</u>	<u>784.694</u>	<u>629.218</u>	<u>153.128</u>	<u>273.807</u>	<u>45.869.767</u>
Afschrijvingspercentage	-	5%	6 2/3%	2%	20%	25%	20%	-	-

Transportmiddelen en inventaris dienen als zekerheid voor de kredietfaciliteiten ten behoeve van De Surinaamse Bank N.V. en zijn in fiduciaire eigendom aan de bank overgedragen.

Terreinen

Door de Overheid is aan N.V. Luchthaven Zanderij op 27 maart 1997 concessie verleend op het terrein groot 836.4 ha., voor het exploiteren van de Johan Adolf Pengel Internationale Luchthaven. De duur van de concessie is 25 jaar. Voornoemde commitment is per 26 februari 2013 omgezet in "recht van grondhuur" voor de duur van 40 (veertig) jaren.

Gebouwen en opstallen

Onder de gebouwen en opstallen zijn opgenomen bestedingen betreffende: het project "Bouw nieuwe aankomsthal J.A. Pengel Internationale Luchthaven", personeelsgebouw, koelcellen, nieuwe verkeerstoren en de gebouwen en opstallen. Het totaal bedrag van de bestedingen bedraagt ultimo 2017 US\$ 27.306.524, waarvan onder andere US\$ 19.809.409 betrekking heeft op de aankomsthal en US\$ 804.270 op de nieuwe verkeerstoren.

In 2017 is er totaal US\$ 2.688 besteed ten behoeve van de verkeerstoren. De werken in uitvoering bedragen voor de aankomsthal US\$ 6.664.165.

Koelcellen

In 2002 hebben de Republiek China en de Republiek Suriname een overeenkomst getekend betreffende een schenking voor de bouw van koelcellen op de J.A. Pengel Internationale Luchthaven, met uitzondering van het gebouw en aanverwante werken. Per eind 2006 zijn deze bouwkosten geactiveerd onder gebouwen en opstallen voor een totaal bedrag groot US\$ 532.084, waarvan US\$ 52.668 een schenking betreft. De cumulatieve afschrijvingen betreffende de koelcellen (dat gedeelte dat de schenking betreft) bedragen ultimo 2017 US\$ 37.920. De afschrijvingskosten over 2017 bedragen US\$ 3.161.

De gepleegde investeringen, met betrekking tot koelcellen, hebben betrekking op het upgraden van deze faciliteit tot volwaardige cargo faciliteiten, door het toevoegen van een security screening post en het volledig afsluiten van deze ruimte tot een cargo loods. Er is een cargo pallet scan overgenomen van de Amerikaanse ambassade. Met deze additionele faciliteiten voldoet de luchthaven niet alleen aan de internationale standaarden, maar zorgt dit voor een additionele inkomstenpost.

Verkeerstoren

De gepleegde investeringen met betrekking tot de nieuwe verkeerstoren zijn in verband met de afronding van bouwwerkzaamheden, die ertoe hebben geleid dat deze faciliteit begin 2017 in gebruik is genomen. Met deze ingebruikname hebben de luchtverkeersleiders beter zicht op het platform, toegang tot nieuwer apparaat en betere werkomstandigheden. Hiermee is de veiligheid van de luchthaven aan de vliegzijde verhoogd.

Landingsbaan

Per 31 maart 2012 zijn de infrastructurele werken, welke in het kader van de rehabilitatie van de Johan Adolf Pengel Internationale Luchthaven zijn uitgevoerd, opgeleverd. Met de oplevering is een totale aanneemsom van Euro 27.692.858 (omgerekend US\$ 36.658.462) gemoeid. De materiële vaste activa zijn voor het totaal bedrag van US\$ 36.658.462 geactiveerd in 2012, waarvan de activapost "Landingsbaan" voor het bedrag van US\$ 18.671.040, deel uitmaakt. De aanschafwaarde tot boekjaar 2012 was US\$ 6.120.445. Voornoemd project is uitgevoerd door M.N.O. Vervat B.V. en vloeit voort uit het verdrag tussen Suriname en Nederland, waarbij een bedrag van Euro 28.000.000, door tussenkomst van het Ministerie van Financiën aan de landsbegroting is toegevoegd en gealloceerd voor onze internationale luchthaven. Het hoofddoel was noodzakelijke infrastructurele werken uit te voeren op onze internationale airport.

VLOTTENDE ACTIVA

6. Voorraden

	31-12-2017	31-12-2016
	US\$	US\$
Vorraden technische dienst	22.597	25.851
Vorraden brandweer	10.175	11.477
Vorraad brandstof	6.912	6.163
Overige voorraden	14.743	21.651
	<u>54.427</u>	<u>65.142</u>

7. Debiteuren

	31-12-2017	31-12-2016
	US\$	US\$
Debiteuren	1.934.018	2.302.597
Voorziening voor oninbaarheid	-652.836	-654.868
	<u>1.281.182</u>	<u>1.647.729</u>

8. Overige vorderingen en transitoria

	31-12-2017	31-12-2016
	US\$	US\$
Aanbetaling Oshkosh brandweervoertuig	110.349	-
Vooruitbetaling blusmateriaal	59.845	-
Vooruitbetaalde premie brandverzekering	59.802	78.200
Vooruitbetaling Izusu Cargo 2WD pickup	39.500	-
Aanbetaling scanners	20.108	95.000
Personeelsvoorschotten	20.081	3.589
Vooruitbetaalde Airport liability insurance	15.390	15.660
Vooruitbetaalde uniform- en werkkleding	14.042	28.084
Vooruitbetaalde SZF premie gepensioneerden	8.527	657
Rekening-courant SOL	4.196	2.835
Inkomstenbelasting	2.041	2.041
Deposito's	1.696	27.322
Rekening-courant Luchtvaartdienst	1.128	57.963
Vooruitbetaalde verzekering voertuigen	258	583
Vooruitbetaalde PZS premie januari 2017	-	22.623
Vooruitbetaalde onderhoudsabonnement Account View	-	2.543
Overige	15.889	13.248
	<u>372.852</u>	<u>350.348</u>

Alle huidige en toekomstige vorderingen zijn gecedeerd aan De Surinaamsche Bank N.V.

9. Liquide middelen

	31-12-2017	31-12-2016
	US\$	US\$
De Surinaamsche Bank N.V.	1.245.491	1.743.618
Kassen	41.847	24.233
Kruisposten	150.059	-
	<u>1.437.397</u>	<u>1.767.851</u>

PASSIVA

10. EIGEN VERMOGEN

10.1 Geplaatst en gestort kapitaal

Het maatschappelijk kapitaal van de vennootschap bedraagt SRD 140.000 en is verdeeld in 10 prioriteitsaandelen van elk nominaal SRD 10 en 139.900 gewone aandelen van elk nominaal SRD 1.

Door de Staat wordt in het maatschappelijk kapitaal deelgenomen voor een bedrag van SRD 73.000 en dienovereenkomstig zijn bij haar geplaatst 10 (tien) prioriteitsaandelen, elk met een nominale waarde van SRD 10 en 72.900 gewone aandelen, elk met een nominale waarde van SRD 1. De storting heeft plaatsgevonden door de inbreng van materiële vaste activa ter waarde van SRD 73.282.

Door de Nationale Ontwikkelingsbank Suriname N.V. wordt in het maatschappelijk kapitaal deelgenomen voor een bedrag van SRD 1 en dienovereenkomstig is bij haar geplaatst 1 (één) gewoon aandeel met een nominale waarde van SRD 1.

Aan elk prioriteitsaandeel zijn 10 (tien) stemmen verbonden, terwijl voor elk gewoon aandeel slechts 1(één) stem kan worden uitgebracht.

Per 31 december 2017 is SRD 73.001 geplaatst en volgestort. Het oorspronkelijk geplaatst- en gestort aandelenkapitaal bedroeg Sf 73.001.000. Omgezet tegen de toen geldende koers (historische koers) van Sf 396 voor US\$ 1, komt dit neer op US\$ 184.346.

10.2 Agioreserve

Hieronder is opgenomen het totaal besteed bedrag groot US\$ 6.718.319 van het project Rehabilitatie Internationale Luchthaven Johan Adolf Pengel dat per 31 december 2002 is opgeleverd. De financiering van het project heeft plaatsgevonden lastens de Nederlandse verdragsmiddelen voor Suriname. Het resterend deel betreft het bedrag dat boven pari is gestort bij de uitgifte van aandelen bij de oprichting van de vennootschap.

10.3 Schenking koelcellen

Hieronder is opgenomen de donatie van de Republiek China aan de Republiek Suriname betreffende de bouw van koelcellen. De totale bouwkosten bedroegen US\$ 532.084, waarvan US\$ 52.668 (6.270.000 Yuan) een schenking betreft.

	2017	2016
	US\$	US\$
Stand per 1 januari	17.873	21.034
Af: vrijval als gevolg van afschrijvingen	-3.161	-3.161
Stand per 31 december	14.712	17.873

10.4. Schenking rehabilitatie Johan Adolf Pengel Luchthaven

Deze post heeft betrekking op de infrastructurele werken, welke in het kader van de rehabilitatie van de Johan Adolf Pengel Internationale Luchthaven zijn uitgevoerd.

Vanwege het ontbreken van een definitief besluit van het ministerie van Financiën over het project in het bijzonder over de voorwaarden is de totale aanneemsom van Euro 27.692.858 (Omerekend US\$ 36.658.462) geparkeerd onder de post "Eigen Vermogen" onder de noemer "Schenking rehabilitatie Johan Adolf Pengel Luchthaven".

Per verslagdatum was er nog geen formeel overdrachtsdocument beschikbaar. Vanuit het ministerie van Financiën is eerder genoemd document toegezegd. Vooruitlopend daarop heeft de verwerking zoals hierboven omschreven plaatsgevonden.

10.5 Resultaat voorgaande jaren

Het verloop hiervan is in onderstaand schema weergegeven:

	2017 US\$	2016 US\$
Stand per 1 januari	-10.346.154	-6.622.189
Bij: resultaat voorgaand jaar	-3.646.437	-3.723.965
Stand per 31 december	<u>-13.992.591</u>	<u>-10.346.154</u>

11. VOORZIENINGEN

	31-12-2017 US\$	31-12-2016 US\$
Voorziening medische kosten en onderstandsregeling gepensioneerden	<u>1.650.514</u>	<u>1.741.248</u>

Voorziening medische kosten en onderstandsregeling gepensioneerden

Onder deze post is opgenomen een voorziening voor dekking van de kosten uit hoofde van de aanvullende ziektekostenverzekering en de kosten als gevolg van de regeling onderstandsuitkeringen ten behoeve van de gepensioneerden. Eveneens is hierin opgenomen een aanvullende dekking voor eventuele medische kosten van gepensioneerden verzekerd bij SZF.

Ten aanzien van het dienstjaar 2017 is, met betrekking tot de voorziening medische kosten en onderstandsregeling gepensioneerden, wederom geen toevoeging (dotatie) geweest. Kosten ten behoeve van gepensioneerden, zijn evenals voorgaande jaren, wel ten laste gebracht van (c.q. onttrokken aan) de voorzieningspost.

Het verloop hiervan is als volgt:

	2017 US\$	2016 US\$
Stand per 1 januari	1.741.248	1.814.148
Dotatie / vrijval	-	-
	<u>1.741.248</u>	<u>1.814.148</u>
Bestedingen	-90.734	-72.900
Stand per 31 december	<u>1.650.514</u>	<u>1.741.248</u>

12. LANGLOPENDE SCHULDEN

De specificatie van deze post is als volgt:

		31-12-2017	31-12-2016
		US\$	US\$
Schuld N.V. Nationaal Uitvoeringsbedrijf (N.V. NUB)	12.1	11.747.956	11.754.998
Lening De Surinaamsche Bank N.V.	12.2	1.355.828	564.000
Schuld Civiel Bouw Technisch Bedrijf Suriname N.V. (Cibotes N.V.)	12.3	1.129.442	1.129.442
		<u>14.233.226</u>	<u>13.448.440</u>

12.1 Schuld N.V. Nationaal Uitvoeringsbedrijf (N.V. NUB)

Hieronder is opgenomen het langlopend gedeelte van de financiering verstrekt door N.V. Nationaal Uitvoeringsbedrijf (N.V. NUB). In 2002 is met N.V. NUB in samenwerking met D.A.S. / A.A.C. een overeenkomst gesloten voor het uitvoeren van het project Zanderij namelijk: renovatie en uitbreiding van het bestaande stationsgebouw alsmede het bouwen van een nieuwe, met staal en beton op te trekken verdiepingsgebouw ten behoeve van de aankomst- en vertrek faciliteiten. Tot en met september 2004 was dit project onderverdeeld in een zestal (6) deelprojecten met een totale waarde van ca US\$ 8,7 miljoen, waarvan ca US\$ 2,5 miljoen betrekking heeft op meerwerkopdrachten.

Vanaf de periode na september 2004 is afstand gedaan van de onderverdeling en is in nauw overleg met de financier (N.V. NUB) besloten alle deelprojecten tot 1 (één) groot project samen te smelten, waarbij maandelijks een vast bedrag van US\$ 100.000 (inclusief rente) wordt betaald. De interest bedraagt 6,5% per jaar berekend over het saldo van het krediet.

Per februari 2016 heeft er een herschikking van de schuld bij N.V. NUB plaatsgevonden. De schuld per 31 december 2017 was totaal US\$ 12.465.673, welk bedrag een samenvoeging is van de salduschuld, volgens financieringsovereenkomst d.d. 31 januari 2011 zijnde US\$ 7.619.280 en de salduschuld, volgens financieringsovereenkomst d.d. 5 september 2013, zijnde US\$ 4.696.374. Een (boete)rente van US\$ 150.000 maakt eveneens deel uit van de herschikking. Het kredietrentepercentage per jaar is ongewijzigd (6,5% berekend over het niet afgeloste deel van het krediet), terwijl de maandelijkse aflossing gewijzigd is van US\$ 100.000 naar US\$ 125.000, met een clause dat dit bedrag na gemeen overleg wordt opgetrokken, waardoor de looptijd van het krediet ingekort wordt.

Indien de aflossing uitblijft (niet binnen 14 dagen na de laatste dag van elke maand) heeft N.V. NUB recht op een extra rente van 1,5% per maand over de niet uitbetaalde termijn(en). Indien N.V. LHB 3 achtereenvolgende maanden in gebreke is, wordt het uitstaande krediet ineens opeisbaar.

LHB verbindt zich om geen hypotheek te vestigen op de terreinen waarop zij zakelijke rechten heeft, zolang de volledige schuld inclusief rente door haar niet voldaan is. Indien het sluiten van een hypotheek door LHB toch noodzakelijk blijkt, dient zorg gedragen te worden dat het saldo van de schuld, op het moment dat de hypotheek wordt gevestigd, volledig aan N.V. NUB wordt uitbetaald.

12.2 Lening De Surinaamsche Bank N.V.

Hieronder is opgenomen het langlopend gedeelte van de door De Surinaamsche Bank N.V. Per 14 november 2017 verstrekte US\$-investeringskrediet, ten bedrage van US\$ 2.571.000 tegen een rentepercentage van 6½%. De maandelijkse aflossing bedraagt US\$ 25.080 (inclusief de verschuldigde rente).

Voormelde investeringskrediet is ter financiering van het volgende:

- De aankoop van een nieuwe brandweervoertuig;
- Upgrading van de vertrekfaciliteiten;
- Afwikkeling lopende investeringskrediet.

Het krediet is gedekt door:

- a. Fiduciaire eigendomsoverdracht aan De Surinaamsche Bank N.V. van alle huidige en toekomstige inventarisgoederen bestaande uit transportmiddelen, brandweervoertuig, machines, installaties etc., zich bevindende in het pand aan de Wayambostraat 5 en aan de Luchthavenlaan 1, of waar dan ook in Suriname.
- b. Cessie aan De Surinaamsche Bank N.V. van alle huidige en toekomstige vorderingen op derden.

12.3 Schuld Civiel Bouw Technisch Bedrijf Suriname N.V. (Cibotes N.V.)

Hieronder is opgenomen het langlopend gedeelte van de financiering verstrekt door Cibotes N.V., inzake onderhoudswerkzaamheden in- en rondom het luchthavencomplex en overige infrastructurele werken, alsmede renovatie van de brandweerkazerne en de bouw van een trafohuis voor de koelcellen.

Per 9 februari 2011 is een kredietovereenkomst ondertekend ten bedrage van US\$ 6 miljoen, met een maandelijkse aflossing van US\$ 50.000 (met een clause dat dit bedrag na gemeen overleg wordt opgetrokken), looptijd van 120 termijnen en een rentevoet van 6,5% per jaar (berekend over het niet afgeloste deel van het uitstaande krediet).

Indien de aflossing uitblijft (niet binnen 14 dagen na ontvangst van de declaratie) heeft Cibotes N.V. recht op een extra rente van 2% per jaar over de niet uitbetaalde termijn(en).

Op basis van de uit deze overeenkomst geleverde prestaties, rekeninghoudende met de reeds verrichte betalingen, is het saldo van het verschuldigd bedrag aan Cibotes N.V. ultimo 2017,

US\$ 1.729.442, waarvan US\$ 600.000 het kortlopend deel is.

13. KORTLOPENDE SCHULDEN

13.1 Kortlopend deel langlopende schulden

	31-12-2017	31-12-2016
	US\$	US\$
Schuld N.V. Nationaal Uitvoeringsbedrijf (N.V. NUB)	717.717	710.656
Schuld Civiel Bouw Technisch Bedrijf Suriname (Cibotes N.V.)	600.000	600.000
Lening De Surinaamsche Bank N.V.	205.520	216.000
	<u>1.523.237</u>	<u>1.526.656</u>

Onder deze noemer zijn opgenomen de binnen één jaar vervallende termijnen van de langlopende schulden.

13.2 Overige schulden en transitoria

Van deze post geven wij de volgende specificatie:

	31-12-2017	31-12-2016
	US\$	US\$
Te betalen interestlasten NUB en Cibotes inclusief boeterente	2.342.024	1.026.637
Verzekering pensioenen directie	731.782	529.560
Consulting kosten	703.459	1.049.012
Af te dragen omzetbelasting	367.961	338.275
Kosten grondhuur	279.134	223.337
Kosten voor onderhoud gebouwen en terreinen	148.238	230.456
Kosten voor beveiliging en bewaking	89.944	22.220
Af te dragen pensioenpremie	39.590	32.189
Te betalen aan Consulting Partners	39.934	268.107
Af te dragen loonbelasting en AOV premie	31.071	492.355
Professional fees	34.603	40.770
Schoonmaakkosten	22.551	25.780
Te betalen salarissen	21.500	664.082
Af te dragen overige inhoudingen	20.958	-
Personeelskosten	19.917	5.561
Diverse bedrijfskosten	17.853	29.903
Electra en water	16.615	48.440
Vervoerskosten	13.212	16.599
Kosten oudejaarsviering	12.399	-
Te betalen aan derden	10.570	15.457
Kosten brandstof	7.943	5.740
Kosten CIP-room	3.496	5.614
Telefoonkosten	3.252	3.323
Advertentiekosten	2.589	5.787
Uniform ten behoeve van security personeel	524	28.084
Huur voertuig ten behoeve van personeelsleden	473	4.537
Koelinstallatie nieuwe toren	-	49.000
Bergingsruimte koel & vries	-	47.676
Overige	295.908	44.804
	<u>5.277.500</u>	<u>5.253.305</u>

N.V. Luchthavenbeheer

TOELICHTING OP DE WINST- EN VERLIESREKENING OVER 2017

OPBRENGSTEN

14. Exploitatie-inkomsten

Hiervan geven wij het volgend overzicht:

	2017		2016	
	US\$	%	US\$	%
Luchthavenheffing	7.506.583	74	7.849.415	74
Landingsgelden	1.325.100	13	1.476.993	14
Concessie op brandstof	375.722	4	388.334	4
Huur lokaliteiten	345.000	3	256.166	2
Parkeergelden/tolgelden	190.621	2	195.149	2
CIP-room	79.223	1	80.253	1
Overige inkomsten *)	307.627	3	348.489	3
	<u>10.129.876</u>	<u>100</u>	<u>10.594.799</u>	<u>100</u>

*) Overige inkomsten

Een nadere specificatie hiervan is als volgt:

	2017	2016
	US\$	US\$
Reclame	174.901	167.550
Parkeergelden	59.324	82.279
Security toeslag	18.000	18.000
Bagage wagens	11.063	17.925
Clipbadge	5.938	3.694
Koel en vries	4.474	7.500
Overige	33.927	51.541
	<u>307.627</u>	<u>348.489</u>

KOSTEN

	2017 US\$	2016 US\$
15. Personeelskosten		
Salarissen	3.132.454	3.009.922
Overige toelagen	702.026	735.733
Gratificatie	431.311	421.437
Pensioen- en spaarpremie	371.707	289.470
Vakantiegeld	270.483	249.777
Eenmalige uitkering	206.839	180.365
Sociale lasten	192.714	273.358
Transportkosten	147.651	172.199
Kinderbijslag	130.336	94.660
Representatietoelage	124.031	127.270
Opleiding personeel	70.361	16.519
Kosten uniform	62.057	52.929
Voedingsgeld	40.029	36.346
Overige	141.038	128.009
	<u>6.023.037</u>	<u>5.787.994</u>
16. Onderhoudskosten		
Onderhoud gebouwen en opstallen	354.104	322.739
Onderhoud terreinen	170.396	176.398
Onderhoud transportmiddelen	169.881	249.455
Onderhoud machines en installaties	8.667	10.253
Onderhoud inventaris	2.915	6.636
Onderhoud overige	99.957	64.311
	<u>805.920</u>	<u>829.792</u>
17. Afschrijvingen		
Terreinverbetering	218.822	218.367
Landingsbaan	1.658.989	1.658.989
Gebouwen en opstallen	427.939	425.993
Machines en installaties	720.483	2.287.913
Transportmiddelen	60.615	58.104
Inventaris	60.184	69.614
	<u>3.147.032</u>	<u>4.718.980</u>

18. Overige bedrijfskosten

	2017	2016
	US\$	US\$
Algemeen beheer en administratie	613.080	519.764
Elektriciteit en water	188.096	220.734
Vergoeding Raad van Commissarissen	126.764	139.480
Consultantskosten	108.469	113.625
Reis- en verblijfkosten	92.976	30.114
Telefoon, telex, porto	86.958	70.348
Kosten grondhuur	55.574	55.834
Giften en donaties	38.937	4.332
Huur kantoorgebouw	33.793	30.260
Kosten huur voertuigen	25.625	23.272
Kantoorbehoeften en drukwerk	25.317	18.482
Assurantielasten	21.406	23.893
Professional fee	20.358	18.090
Diverse lasten	20.032	85.010
Advertentie en voorlichting	19.941	13.195
Kosten CIP-room	17.202	20.347
Beleidssteun Ministerie van TCT	10.467	30.724
Juridische bijstand	9.027	21.472
Automatiseringskosten	6.544	12.402
Kosten vergaderingen en bijeenkomsten	3.592	7.542
Representatiekosten	3.495	10.995
Voorraadcorrecties	3.491	10.196
Materiaalkosten	4.456	4.123
Abonnementen en contributies	3.000	6.660
Kosten huishoud	120	164
Afboeking debiteuren	-	338.422
Dotatie voorziening debiteuren	-	205.874
Overige kosten	69.010	19.803
	<u>1.607.730</u>	<u>2.055.157</u>

19. FINANCIËLE BATEN EN LASTEN

	2017	2016
	US\$	US\$
Interestbaten en -lasten	19.1 -1.383.602	-1.106.029
Koersverschillen	19.2 -436.446	256.716
	<u>-1.820.048</u>	<u>-849.313</u>
19.1 Interestbaten en -lasten		
Interestbaten	3.188	8.163
Interestlasten	-1.386.790	-1.114.192
	<u>-1.383.602</u>	<u>-1.106.029</u>

19.2 Koersverschillen

Onder koersverschillen zijn opgenomen de koersverschillen, die zijn ontstaan ten gevolge van koersfluctuaties bij de afwikkeling van transacties inclusief salarisuitbetaling in de loop van het jaar en de waardering per balansdatum van in andere valuta, dan de rapporteringsvaluta luidende monetaire activa en passiva.

N.V. Luchthavenbeheer

OVERIGE GEGEVENS

GEBEURTENISSEN NA BALANSDATUM

Upgrade Vertrekhal

De upgrade van met name de vertrekhal gaat gepaard met hoge kosten, vandaar dat uitbreiding van de inkomsten hoge prioriteit geniet. Met het oog op de verbetering van de “customer experience” zijn de onderhandelingen met de Overheid nog steeds gaande.

Ten aanzien van de terminal fee zijn er onderhandelingen geweest, die ertoe hebben geleid dat er een overeenkomst is getekend per juli 2016, tussen N.V. Luchthavenbeheer en de Surinaamse Luchtvaart Maatschappij N.V. (SLM). Bedoelde terminal fee was in de tijd toegekend aan de SLM, omdat zij het gebouw hadden opgezet en tevens het beheer daarover hadden. De ontstane exploitatiekosten zouden daaruit moeten worden gedekt.

Op basis van de getekende overeenkomst is betreffende terminal niet langer in beheer bij de SLM. Begrijpelijk dat de te innen terminal fee ook niet langer wordt toegekend aan de SLM.

N.V. Luchthavenbeheer zal zich sterk voor maken dat de te innen terminal fee haar toekomt, omdat zij sinds de juridische overname van de vertrekhal verantwoordelijk is voor de upgrade daarvan.

De upgradering heeft verder plaatsgevonden, waarbij er opleveringen zijn geweest in 2018, t.w.:

- Fase 2, uitbreiding van de passagiersscreeningspost en immigratie;
- Fase 3, nieuwe commerciële ruimte en tijdelijke VIP-ruimte;
- Fase 7, integratie van de aankomsten-vertrekhal ten behoeve van transferpassagiers.

In uitvoering is per heden Fase 4, de nieuwe VIP/Courtesy ruimte, food & beverage en nieuwe toiletten-ruimte. Bovenvermelde fases zijn middels aanbestedingen gegend.

Inkomsten

Met de Overheid wordt ook gekeken naar de mogelijkheden om de toeristensector een “boost” te geven. Verbetering van deze sector kan zeker bijdragen aan verhoging van onze inkomsten. Echter, gaan ook de bijbehorende activiteiten gepaard met kosten.

Routes development maakt eveneens deel uit van de ontwikkelingen op het gebied van inkomsten-uitbreiding. Deskundigen zijn benaderd om te ondersteunen bij de ontwikkeling. Met effectieve verbindingen zal ook het aantal passagiers, dat op “doorreis” is, toenemen. Echter, zal de impact hiervan op lange termijn zichtbaar zijn. Ten aanzien van 2018 is de verwachting dat 2 (twee) nieuwe routes c.q. spelers zich aandienen. COPA Airlines is 1 (één) daarvan.

De jaren 2016 en 2017 zijn uitdagende jaren geweest, vanwege het verlaagde vliegverkeer onder ander door het uitvallen van vliegmaatschappij Insel Air voor bijkans 11 (elf) maanden. In 2018 zijn er opnieuw uitdagingen geweest, met name bij de vliegmaatschappij SLM, waarbij onder andere de route Paramaribo/Cayenne is gestopt. Dit vanwege de moeizame transitie van de vloot in het tweede kwartaal.

De marshallingdienst maakt, per november 2018, ook deel uit van de inkomstenzijde.

Airport Expansion Project

In het kader van de JAP Airport Expansion Project, stelt de buitenlandse financierder onder andere als voorwaarde dat er een Environmental & Social Impact Analysis (ESIA) wordt uitgevoerd. Deze milieumeeting zal als platform dienen voor de verdere ontwikkeling van een Environmental Management Plan, waarbij de luchthaven milieuvriendelijker kan opereren. De target is om in 2019 een Aviation Carbon Emissions-certificate te behalen.

Liquide middelen

Implementatie van "internet banking" in 2018. Qua efficiency met betrekking tot onder andere vaststelling van de beschikbare middelen (op een bepaald moment) is aanleiding geweest voor de implementatie.

HRM-relaterende activiteiten

De directie is voornemens de gepensioneerden, als blijk van waardering en mede vanwege hun financiële omstandigheden, beter te faciliteren of tegemoet te komen. Er zijn enkele voorzieningen afgesproken, waarvan de impact vanaf 2018 merkbaar is in de administratie.

Herijking van de functiebeschrijving en beloningssystematiek is in proces. Er is een samenwerkingsverband met RR Consulting hieromtrent.

Er heeft een doorlichting plaatsgevonden van de interne beheersing, met als vervolgstap, in 2019, upgradering van de totale administratieve organisatie en het beheersingsproces.

Certificering van de luchthaven

Tussentijdse controle en/of toetsing van de emergency en contingency plannen is een vereiste bij de certificering van de luchthaven. Aanleg van een oefenbak, die aan de randvoorwaarden moet voldoen, maakt deel uit van voornoemde plannen. In 2018 is er een aanvang gemaakt met de bouwwerkzaamheden.

Technische infrastructuur

In het kader van een stabiele internetverbinding in de digitale netwerkverbinding compleet vernieuwd en uitgebreid. Middels aanbesteding is een project uitgezet, waarbij alle computers zullen worden vervangen (hoofdkantoor en luchthaven). Deze computers zullen op een centrale server worden aangesloten, om zodoende de digitale veiligheid beter te kunnen garanderen. Ook de security camera-systemen zijn vernieuwd en uitgebreid. Hiermee tracht N.V. Luchthavenbeheer als luchthaven een steeds veiligere operatie te kunnen garanderen.

N.V. Luchthavenbeheer

OVERIGE GEGEVENS

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: De Raad van Commissarissen van N.V. Luchthavenbeheer

ONS OORDEEL

Wij hebben de jaarrekening 2017 van N.V. Luchthavenbeheer te Paramaribo, zoals opgenomen op de pagina's 9 tot en met 25, gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van N.V. Luchthavenbeheer per 31 december 2017 en van het resultaat over 2017 in overeenstemming met algemeen aanvaarde grondslagen voor financiële verslaggeving.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2017;
2. de winst- en verliesrekening en het kasstroomoverzicht over 2017; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens internationale controle standaarden. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie "Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening".

Wij zijn onafhankelijk van N.V. Luchthavenbeheer zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels van onze beroepsorganisatie. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis van ons oordeel.

BESCHRIJVING VAN VERANTWOORDELIJKHEDEN MET BETREKKING TOT DE JAARREKENING

Verantwoordelijkheden van de directie en de Raad van Commissarissen voor de jaarrekening

De directie van de vennootschap is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met algemeen aanvaarde grondslagen voor financiële verslaggeving. In dit kader is de directie verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die de directie noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet de directie afwegen of de vennootschap in staat is om haar werkzaamheden duurzaam voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet de directie de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij de directie het voornemen heeft om de vennootschap te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

De directie moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de vennootschap haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De Raad van Commissarissen is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de vennootschap.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controle-opdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de door onze beroepsorganisatie uitgevaardigde controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten en fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de vennootschap;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door de directie en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door de directie gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de vennootschap haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat de vennootschap haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met de Raad van Commissarissen onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen en de interne beheersing.

Paramaribo, 14 februari 2019

Tjong A Hung Accountants N.V.

drs. R.A. Tjong A Hung RA
Partner